9.1.85

Σημειώσεις

Αύτή τή φορά ὲς προσέξουν

Αξιέπαινη καί ή προσφορά τού ζεύγους Βαφοπούλου γιά τήν ἀνέγερση θεάτρου δίπλα στό Βαφοπούλειο (δέν εἶναι περίεργο πού τό κράτος ἀδυνατεί νά κάνει κάτι ἀνάλογο;) ἀλλά καλό εἶναι αὐτή τή φορά νά προσέξουν οἱ ἁρμόδιοι γιά τήν λειτουργικότητα τού κτιρίου πού θά σχεδιάσουν. Πικρή εἶναι ἡ πείρα ὀπό τό θέατρο τής Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών πικρή καί ἀξέχαστη. Ἀλλα δέν δημιούργησε πιό αἰσιόδοξες σκέψεις ὁ χώρος τού Βαφοπουλείου πού προορίζεται γιά θεατρικές παραστάσεις καί μουσικές ἐκδηλώσεις. Τέλας πάντων, αὐτό ἔγινε. Ἀλλά τώρα γιά τόν σχεδιασμό ἑνός μικρού θεάτρου σ' ἕνα μικρό οἰκόπεδα θά πρέπει νά ἐπιδειχθεί ἰδιαίτερη προσοχή μιά καί τά προβλήματα εἶναι ὀντως πολλά. Ωστόσο ἡ ξένη βιβλιογραφία εἶναι πλούσια σέ λύσεις παρομοίων προβλημάτων. Θά ἦτον κρίμα ἀν δέν τήν συμβουλεύονταν οἱ ἁρμόδιοι.

Μεγάλη φτώχεια γιά τόν ἑορτασμό

Ο ἑορτασμός τών 2300 χρόνων τής Θεσσαλονίκης δέν ἀφορά μόνο τόν πολιτιστικό τομέα. Ωστόσο, κατά σημαντικότατο μέρος ἀνήκει στά χωράφια του. Καί θλίβεται κανείς ἰδιαίτερα ὀταν διαπιστώνει πώς τό «ἔτος» ἀρχισε χωρίς οὐσιαστικά νά ἔχει γίνει τίποτε. Γιατί μέ μιά δοξολογία, τήν ἐπικόλληση ἀφισών καί μιά δεξίωση ἀπ' ὀπου ἔλειπαν ἀκόμη καί οἱ Θεσσαλονικεῖς ὑπουργοί καί ὀπου δέν θρέθηκε κανείς νά πεί δυό λόγια γιά τήν μεγάλη ἐπέτειο καί γιά τό πρόγραμμα τών ἐκδηλώσεων, δέν γίνεται τίπατα. Επρεπε αὐτή τή στιγμή ὀχι μόνο νά ὑπάρχει πρόγραμμα, ἀλλά νά γίνονται ἐκδηλώσεις. Καί ἔπρεπε ὅλος ὁ κόσμος - Εὐρώπη, Αμερική, Ασία κλπ - νά ἔχει παραλάθει ξενόγλωσσα καί ἔντυπωσιακό ἔντυπα πού θά τούς πληραφορούσαν γιά τό γεγονός. Γιατί τόση κακομοιριά, τέοση ἔλλειψη σκέψης, τόση προχειρότητα; Εἰλικρινά θλίβεται κανείς, χωρίς καμιά διόθεση ἐπικρίσεως. Τή Θεσσαλονίκη ἀγαπούμε ὅλοι. Καί λυπόμαστε ὀταν μειονεκτεί.

Ενας καυγάς γιά τό δεκάλεπτο

Νά, λοιπόν, πού ὀποκαλύπτεται ὅτι μεγαλος καυγός ἐχει ξεσπάσει γιά τό ἀν θά δοθεί ἐπιτέλους στή Θεσσαλονίκη ἕνα δεκάλεπτο τηλεοπτικό πρόγραμμα, γιά εἰδήσεις, καί ὅτι ὑπάρχουν μεγάλες ἀντιδράσεις γι' αὐτό. Ἰδού, λοιπόν, ἡ κατάντια γιά τούς ὅυο ἀντιμαχόμενους - καί γι' αὐτούς πού τό ὑποστηρίζουν καί γι' αὐτούς πού τό μάχονται: Στή Θεσσαλονίκη δίδονται (πού δέ δίδονται, δηλαδή) δέκα λεπτά γιά νά ἐκφραστεί τηλεοπτικά. Καί δέν ντρέπονται νά τό λένε, μήνες ἤ καί χρόνια μετά τήν ὑπόσχεση πού εἶχαν δόσει ὅτι, ὀντως, θά ἐκαναν τέτοια θυσία!

Ενα δίς γιά τό «Ρέξ»

Ενα δισεκατομμύριο δραχμές θά διοθέσει τό κράτος γιά νά πάρει τό «Ρέξ» Αθηνών. Στην πρωτεύουσα,

---

Συνέντευξη μέ τήν Δόμνα Εὐνουχίδου

Πῶς μπορεῖ νά βελτιωθεῖ ἡ μουσική παιδεία μας;

Πόσο ἕνας Ελληνας καλλιτέχνης μπορεῖ νά πετύχει στό ἐξωτερικό

Από τούς ἕνα-δύο καλύτερους καλλιτέχνες τού πιάνου της χώρας μας σήμερα, ἡ Δόμνα Εὐνουχίδου ἐχει ὁλοκληρωμένες ἀπόψεις γιά τό προβλήματα τής μουσικής στήν Ελλόδα, εἴτε αὐτά ἀναφέρονται σέ θέματα παιδείας, εἴτε σέ θέματα καλλιτεχνικής πορείας τών ἐρμηνευτών, στή χώρα μας καί στό ἐξωτερικό. Καί τά προθλήματα αὐτά εἶναι πολλά καί, δυστυχώς, ἀλυτα στόν τόπο μας, ἐτσι πού ἡ συνεχής διερεύνησή τους καί συζήτησή τους νά παρουσιάζει πάντα ἐνδιαφέρον.

Η Δόμνα Εὐνουχίδου εἶναι γέννημα-θρέμμα τής Θεσσαλονίκης, πήρε δίπλωμα καί πρώτα θραβεῖο πιάνου ἀπό τό κρατικό ὠδεῖο τής πόλης (ἦταν στήν τάξη τοῦ Κοντοῦ) καί στή συνέχεια ἔκανε σπουδές στή Γαλλία, ὁπου καί κεί διακρίθηκε. Εχει δώσει πολλό ρεοιτάλ στήν Ελλάδα καί σέ πολλές ξένες χώρες καί ἐχει πάρει μέρος σέ συμφωνικές συναυλίες, σάν σολίστ, ἐδώ καί στό ἐξωτερικό, σημειώνοντας πάντα μεγάλη ἐπιτυχία. Μέ δύο λόγια, ἀποτελεί ἀπό τά σημαντικότερα ὀνόματα τής ἑλληνικής μουσικής σήμερα.

Σέ μιά πρόσφατη συνομιλία μαζί της, ἀναφερθήκαμε τόσο σέ θέματα παιδείας ὅσο καί αἐ γενικότερα θέματα καριέρας ἑνός καλλιτέχνη. Η πρώτη ἐρώτησή μας ἦταν:

–Ποιό εἶναι σήμερα τό ἐπίπεδο τών μουσικών σπουδών στήν Ελλόδα;

–Θά ἔλεγα νά μή μιλοῦμε γιά ἐπίπεδο, ἀλλά γιά κατόσταση, κι αὐτά γιατί δέν ὑπάρχει ἐπίπεδα, ἀλλά ἡ περίπτωση κάπαιων λαμπρών ἀνθρώπων. Πρέπει νά μιλάμε γιά κατόσταση, στήν ὁποία μπορεί νά φτάνε πράγματα ἀπά τήν ὀργάνωση τής μουσικής παιδείας, ἀλλά φταίει καί τό ὅτι πολλοί οπουδαστές ἐχουν τή μουσική παιδεία σάν παρόπλευρη. Οταν οἱ μαθητές εἶναι μικρά παιδιά, ἡ πρόοδός τους εἶναι ἀλματώδης, ὀταν ὅμως πάνε στό λύκειο καί πληθαίνουν τά μαθήματά τους καί τά φροντιστήρια, τότε ὀπασχολούνται ἐκεί περισσότερο. Γιά νά κόνει κανένας μουσικές σπουδές σωστές πρέπει νά ἀπασχοληθεί πολλές ὥρες, ὁπως ὀταν σπουδάζει, γιά παράδειγμα, ἰατρική. Υπάρχουν καθηγητές πού μπορούν καί θέλουν νά δώσουν τέλεια μουσική κατάρτιση στά παιδιά, ἀλλά δέν ἐχουν ὑλικό, δηλ. τά παιδιό. Οἱ νέοι σκέφτονται πώς εἶναι προτιμότερο νά κάνουν ἕνα ἄλλο ἐπόγγελμα, γιατί μέ τήν μουσική μποροῦν, τό πολύ, νά γίνουν καθηγητές στό ὠδεῖο, ὁπου ὀχοῦμε δέν

–Μιά λύση θά ἦταν νά ὑπήρχε μιά ἀνώτατη σχολή, ὁπου ὁ μαθητής θά ἐμπαινε σχετικά δύκολα καί θά ἤξερε ὅτι θά γίνει ἐπαγγελματίας μουσικός καί ὀχι ὀτι θά πάρει κάποιο δίπλωμα. Πιστεύω ὅτι στά ὠδεῖα ἀπό κάποιο σημείο καί πέρα θά πρέπει νά γίνεται διαχωρισμός, δηλ. αὐτοί πού θέλουν νά γίνουν ἐπαγγελματίες μουοικοί νά χωρίζονται ἀπό κείνους πού ἁπλά θέλουν νά κάνουν μουσικές σπουδές.

–Τί γίνεται στά ἐξωτερικά;

–Στό ἐξωτερικό ὑπάρχουν οἱ ἀνώτατες μουσικές ἀκαδημίες πού ἀπαιτούν δύσκολες εἰσαγωγικές ἐξετάσεις καί φοίτηση ἀπό τρία μέχρι ἑξι χράνια, πράγμα πού ἐξαρτάται ἀπά τά σχολεῖο καί ἀπά τήν ἐπίδοση τού σπουδαοτή. Εκεί ὁ σπουδαστής ἀφοαιώνεται ἀποκλειστικά στίς μουοικές σπουδές του καί δέν ἐχει καιρά γιά τίποτε ἄλλο.

–Θά μπορούσε νά γίνει αὐτό, δηλαδή ἡ ἵδρυση μιάς ἀνώτατης μουσικής ἀκαδημίας, καί στήν Ελλάδα;

–Ισως δέν θά εἶχε σημασία ἀν θά τή λέγαμε ἀνωτάτη ὀκαδημία. Θά ἔπρεπε, κυρίως, νά δημιουργηθοῦν τάξεις ὁπου μαθητές καί δάσκαλοι θά εἶχον ἀπαιτήσεις ὁ ἕνας ἀπό τόν ἄλλον. Καί, φυσικά, θά ἔπρεπε νά ὑπάρχει καί ἕνα γενικότερο μουσικό περιθάλλον πού θοηθάει (συναυλίες, μουαική ἀγωγή στό σπίτι κλπ.) ὁπως γίνεται ἐξω. Μού κάνει ἐντύπωση πόσο σπάνια καί σέ τί μικρό ποσοστό πηγαίνουν οἱ σπουδαστές στίς συναυλίες. Περισσότερο θλέπει κανείς τά παιδιά ἐκεῖνα πού θέλουν νά γίνουν μουσικοί.

–Εἶναι καλύτερα σήμερα τό ἐπίπεδο ἤ ἡ κατόσταση τών μουσικών σπουδών στήν Ελλάδα ἤ χειρότερο ἀπό παλαιότερα;

–Επειδή θασικά ὀργανωμένες οἱ μουσικές σπουδές, σάν σχολές, δέν ἦταν ποτέ, αὐτό πού παίζει ρόλο εἶναι ποιός δάσκαλος θά μπορέσει νά σού μάθει μερικά πράγματα. Πα-

Δόμνα Εὐνουχίδου, μιά ἀπό τίς πιό σημαντικές μουσικές δυνάμεις τού τόπου μας σήμερα

ρο ἀσχολεῖται μέ τή μηχανική του στάση ἀπέναντι στό ὄργανο. Δυστυχώς, τίς περισσότερες φορές μαθαίνει νά σκέφτεται μέ ποιόν τρόπο θά κουνήσει τά δάχτυλά του, πού θά εἶναι ὁ καρπός ἤ ὁ ἀγκώνας τού χεριού, χωρίς νά σκέφτεται τί παίζει.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Δέν εἶναι λοιπόν, θαυμάσιες οἱ ἑλληνικές μουσικές σπουδές. Κάθε ἄλλο. Κι αὐτά δέν τά λέει μόνο ἡ Δόμνα Εὐνουχίδου πού διδάσκει καί ἡ ἴδια. Καί αὐτόματα ἔρχεται τό ἐρώτημα:

–Πῶς ἐξηγεῖται τό ὅτι μέ αὐτό τό ἐπίπεδο σπουδῶν, πολλοί Ελληνες μουσικοί (καί τών ὅυο φύλων καί σέ διάφορες εἰδικότητες) διαπρέπουν καί στήν Ελλάδα, ἀλλά κυρίως στό ἐξωτερικό;

–Τό ταλέντα ὑπάρχει ἡ δέν ὑπάρχει. Κάποια στιγμή (κι αὐτό δέν μπορεί νά τό διαψεύσει κανείς) ὀλαι αἱ ταλανταύχοι φύγανε ἀπό τήν Ελλάδα γιά κάποιες ἐπιπλέον σπουδές στό ἐξωτερικό, κουθαλώντας τό ταλέντο τους, πού δέν σού τό δίνει καμία σπουδή, θρήκαν τό κατάλληλα περιθάλλον γιά ν' ἀναπτυχθοῦν. Γιατί δέν εἶναι μόνο τό ὠδεῖο, ἀλλά καί τά ἐρεθίσματα πού ὑπάρχουν, ἀπό τά μουσικά συμθάντα γύρω τους, αἱ γνωριμίες μέ δημάσια πρόσωπα τής μουοικής, ἡ συνεχής προσπάθεια πού πιστεύω ὀτι κάνουν οἱ ἰδιοι, ἐπιδιώκοντας νά γίνουν καλύτεροι –κι αὐτό γιατί ἐχουν δίπλα τους ἀνθρώπους πού ἀμίλλονται καί γιατί θγαίνουν καινούργια πρόσωπα στήν «ἀγορά» καί πολλά.

–Ποιές οἱ δυνατότητες γιά ἕναν Ελληνα καλλιτέχνη νά διακριθεί ἤ καί νά καθιερωθεί στό ἐξωτερικό; Καί ποιά τά ὀρνητικά στοιχεία σ' αὐτά, ἀν ὑπάρχουν;

–Εξαρτάται παρά πολύ ἀπό τό νά πέσεις σέ καλά χέρια γιά νά διαπρέψεις καί ἐμπορικά. Γιατί ὅλα αὐτά εἶναι κυκλώματα πολύ σκληρά γιά νά διεισδύσεις. Ωστόσο, ὀταν διεισδύσεις, κρατιέσσι. Εδώ δέν ὑπόρχουν τέτοια κυκλώματα, οὐτε καί κρατική μέριμνα. Κι ἀς μήν ξεχνάμε ὁτι ἕνας Ελληνας ποού ζεί στήν Ελλάδα θεωρεῖται λιγότερο διαπρεπής ὁπά ἕναν Ελληνα πού ζεί στά ἐξωτερικό καί ἐχει τήν ἴδια ἀξία. Οσο γιά τά ὀρνητικό στοιχεία: ὁ Γερμανός θά προτιμήσει τόν Γερμανό, σέ ὀρχήστρα ἤ σέ μιά ὀργάνωση συναυλίας. Αὐτά ὅμως δέν σημαίνει ὁτι ἕνας Ελληνας δέν ἐχει τίς ἴδιες πιθανότητες νά διακριθεί, ἀν ξέρει νά κυνηγήσει τίς καταστάσεις. Σήμερα σ' ὅλες τίς γερμανικές ὀπερες ὑπάρχουν Ελληνες τραγουδιστές. Καί στίς γερμανικές ἀνώτατες μουσικές ὀκαδημίες ὑπάρχει πλήθος Γιαπωνέζων καθηγητών. Εξαρτάται πολύ ἀχι τό ἀπό ποῦ ἐρχεσαι ἀλλά ἀπά τό πόσο ταλέντο διαθέτεις καί ποιές δημόσιες σχέσεις διαθέτεις.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟ

Τέλος, ἡ συζήτησή μας μέ τήν πιανίστα Δόμνα Εὐνουχίδου κλείνει μέ ἕνα θέμα πού ἀφορά τή σχέση τού ἐρμηνευτή μέ τό μουσικό ἔργο, ἀπό τήν μιά μεριά, καί τά κοινό, ἀπό τήν ἄλλη. Η ἐρώτηση εἶναι:

–Κατά πόσο ἁ ἐρμηνευτής «νιώθει» τήν παρουσία τού κοινού στήν αἴθουσα πού παίζει καί πόσο ἐπηρεάζεται ἀπό αὐτήν;

–Η σχέση ἑνάς ἐρμηνευτή μέ τήν μουσική ξεκινά κυρίως ἀπό τήν ἐμφυτη ἀνάγκη νά ἐκφραστεί. Πρέπει, ὅμως, νά θρεί τόν ἰδανικό τρόπο γι' αὐτό, πού θά τού ἐπιτρέπει νά ὀδηγεῖται ἀπό τά κείμενο καί νά τού εἶναι ἀπόλυτα πιστός –ἐπειδή εἶναι ἡ σύνθεση καί ὀχι ἡ ἐκτέλεση πού στέκεται, φυσικά, στό ὑψηλότερο σημείο τής ἱεραρχίας τής τέχνης– ἀλλά καί συγχράνως νά νιώθει τελείως ἐλεύθερος, ἐνεργητικός καί διαμορφωτικός. Μετά ἀπά θαθιά κατανόηση τής δομής καί τού πνεύματος τού ἔργου, φτόνει στό ἔαναζωντάνεμά του στήν συναυλία, ὁπου πρέπει νά τόν ἐνδιαφέρει μόνο ἡ μουσική πού παίζει καί ὀχι ἡ ἐπίδραση του στό ἀκροατήριο. Αν αὐτός, ὁ ἐρμηνευτής, γίνει ἕνα μέ τή μουσική, τό ἀκροατήριο τά νιώθει, ἐνώ ἀν προσποθήσει νά παίξει μιά τό καινό, δέν δικαιώνει τό ἔργο, γιατί ἡ ἐκτέλεση ἀπαιτεί τήν ὁλοκληρωτική συγκέντρωση τοῦ ἐκτελεστή, ἐται ὠστε νά ξέρει συνειδητά ἀπό πρίν πώς θά παίξει τήν κάθε νότα καί νά

Η ἑλληνική ποίηση

ΜΑΡΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ - ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ

Μαγνητόφωνο

Μιά σκηνή ἀπό τό φίλμ τοῦ Κάστλ «ὁ τελευταίος μαχητής τών ἀστρων» πού προβλήθηκε στήν ἱσπανική μόστρα.

Ο κόσμος τής ὀθόνης

Τό φεστιβάλ τοῦ Σίτγκες βραβεύει ταινίες ἐπιστημονικής φαντασίας

Μιά ἱσπανική πρωτοβουλία μέ «θετικά» ἀποτελέσματα

Σίτγκες εἶναι μιά μικρή ἱσπανική πόλη στή μεσογειακή ἀκτή, λίγα χιλιόμετρα πέρα ἀπό τή Βαρκελώνη. Θυμίζει πολύ τίς Κάννες καί γιατί εἶναι παραλιακό θέρετρο ἀλλά καί ἐπειδή φιλοξενεί ἕνα κινηματογραφικό φεστιβάλ πού συμπλωρώνει κιόλας 17 χρόνια δραστηριότητας.Τό φεστιβάλ αὐτό πού γίνεται κάθε Οκτώθριο,ἐχει εἰδικό χαρακτήρα καί συγκεκριμένα προβάλει ταινίες ἐπιστημονοκής φαντασίας καί μόνο.Τό φεστιβάλ αὐτό, ὁπως λέγεται, λειτουργεί μέ χαμηλό προϋπολογισμό καί τό διευθύνει μιά μικρή ὁμάδα αἰσιόδοξων ὀνθρώπων πού ἀγρυπνούν πάντα καί πού ἐχουν θάλει στόχο τους νά παρουσιάζουν ὁ,τι καλύτερο μπορούν ἀπο τά φίλμ ἐπιστημονικής φαντασίας τής παγκόσμιας παραγωγής.

Στό φεστιθάλ τού 1984 δέν ὑπήρχαν ἐντυπωσιακές συμμετοχές, ὁπως τά «Γκρέμλινς» ἤ ὁ «Κόναν», ἀλλά ὁπωσδήποτε παρουσιάστηκαν μερικές ταινίες ἀξιοπρόσεκτες. Ενα ἀπό τά φίλμ πού διακρίθηκαν ἦταν «Η συντροφιά τών λύκων» τοῦ Νέιλ Τζόρνταν, πού κέρδισε καί τό θραβεῖο τής καλύτερης ταινίας, καθώς καί τό θραβεῖο τών κριτικών. Μιλώντας γιά τήν ταινία του, ὁ Τζόρνταν εἶπε ὁτι οὐσιαστικά πρόκειται γιά ἕνα παραμύθι, πρόσθεσε ἄμως ὁτι αὐτού τού εἴδους οἱ ταινίες ἐχουν γίνει ἡ νέα μόδα στόν κινηματογράφο. Καί πρόσθεσε:

–Οἱ ταινίες αὐτές ὁπως καί τά παραμύθια ἐχουν παγκόσμια ἀπήχηση. Ξέρουμε ἀτι τά παραμύθια διηγούνται στή Γαλλία, στήν Ιταλία, στή Γερμανία καί ἀτι παντού γίνονται δεκτά μέ τό ἰδιο ἐνδιαφέρον καί τήν ἴδια γοητεία. Εκείνο ἴσως πού δέν συνειδητοποιοῦμε εἶναι ὁτι ὅλα τά παραμύθια ἐχουν τρομακτικά στοιχεία, περισσότερα ἀπό ὅσα θλέπουμε σέ μερικές ταινίες ἐπιστημονικής φαντασίας. Θά πρέπει νά θυμόμαστε ὅλοι τίς περιπέτειες πού ἐχουμε ἀκούσει στά παιδικά μας χρόνια μέ μορφή παραμυθιών, χωρίς νά πόθουμε τίποτε. Στήν Ιρλανδία, ὁπου ἡ γιαγιά ζεί συνήθως μαζί μέ ὅλη τήν οἰκογένεια, διηγεῖται στά ἐγγόνια τής τρομακτικά παραμύθια πού ἀποτελοῦν ἕνα εἶδος προειδοποιήσεων γιά τό τί μπορεί νά συναντήσει κανείς στή ζωή του. Ακάμη στά παραμύθια αὐτά ὑπάρχουν καί στοιχεία σέξ.

Μιά ἄλλη ταινία πού προθλήθηκε στό φεστιθάλ αὐτό ἦταν τό δεύτερο μέρος τοῦ φίλμ τοῦ Κρένθεν «Οἱ λόφοι ἐχουν μάτια», ἀλλά τό θέμα του πού ἀναφέρεται σέ δολαφάνους μέ κανιθαλιστικές τάσεις πού ἐπιτίθενται σέ μιά ὁμάδα νεαρών, ἀπογοήτευσε. Ενα ἄλλο φίλμ προέρχονταν ἀπά τή Νέα Ζηλανδία καί εἶχε τόν τίτλο «Ο σιωπηλός». Η ὑπόθεση τοῦ φίλμ αὐτοῦ θαείζεται σέ ἕνα μύθο τής Πολυνησίας καί ἐχει γιά θασικούς ἥρωες μιά γιγαντιαία λευκή χελώνα τής θάλασσας καί ἕνα ἀγόρι ποῦ ζεί τόν περισσότερο καιρό στό θυθό τής θάλασσας. Ετσι ἡ ταινία θυμίζει ἕνα «παιδί τής ζούνγκλας»

γιά τό «Ρέξ»

Ενα δισεκατομμύριο δραχμές θά διαθέσει τά κράτος γιό νά πάρει τό «Ρέξ» Αθηνών. Στήν πρωτεύουσα. θέβαια, άπό όπου δέν λείπουν καθόλου οί θεατρικές αίθουσες. Στήν Θεσσαλονίκη τό τέως «Βασιλικό» περιμένει, τό ώδείο περιμένει, ή βίλα Μπιόνκα δέν περιμένει άλλά καταρρέει. Καί δέν θά χρειάζονταν ένα δίς γιά νά άξιοποιηθούν. Τό μειονέκτημά τους είναι ότι βρίσκονται κάπου 800 χιλιόμετρα θορείως τού κέντρου Αθηνών.

παιδιά. Οί νέοι σκέφτονται πώς είναι προτιμότερο νά κάνουν ένα άλλο έπόγγελμα, γιατί μέ τήν μουσική μπορούν, τό πολύ, νά γίνουν καθηγητές στό ώδείο, όπου άκόμη δέν έχει καθοριστεί τό έπίπεδο, ή θαθμίδα τών σπουδών, ή νά παίζουν στήν όρχήστρα. Αν οί σπουδές είχαν όργανωθεί μέ τρόπο πού ό μαθητής νά ήξερε ότι πάει σέ μιά έπαγγελματική σχολή τότε καί οί 'μαθητές καί οί καθηγητές θά είχαν ά ένας άπό τόν άλλον άπαιτήσεις.

–Ποιά θά ήταν, συνεπώς, ή λύση;

–Επειδή θαασικά όργανωμένες οί μουσικές σπουδές, σάν σχολές, δέν ήτσν ποτέ, αύτό πού παίζει ρόλο είναι ποιός δδακαλος θά μπορέσει νά σοΰ μάθει μερικά πράγματα. Παλιότερο ήταν καλό τό άτι οί μαθητές ήταν λιγότεροι (άν καί, θέβαια, είναι καλό τά ότι σήμερα περισσότεροι νέοι πηγαίνουν στά ώδεία). Θά μπορούσαμε νά παύμε οτι καί παλιότερα θγήκαν άπό τό ώδείο καλοί μαθητές καί σήμερα θγαίνουν. Αλλά δέν παύει οί καλοί νά είναι μεμονωμένες περιπτώσεις καί άχι σύνολο. Κάτι άλλο πού πρέπει νά είπωθεί είναι άτι

ΜΑΡΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ - ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΥ

Μαγνητόφωνο

Τό ρόλο σου καλό τόν πσίζεις
Εξσκείς τή φωνή σου στόν καθρέφτη
Κι όταν κάποιο άπό τά δόντια σου πέφτει
Τάχα άδιάφορα πηγαίνεις στό παράθυρο
Ρίχνοντας ένα θλέμα πλαστικό.

Ενας - ένας θά σού φύγουν οί φίλοι
Θά τούς ζητός μέ τό κερί καί μέ τά κυάλια
Θά τρώς χλωρσφύλλη μέ μανία
Κι άκόμα θά μιλάς σάν μσγνητόφωνο.

λεση άπαιτεί τήν όλοκληρωτική συγκέντρωση τού έκτελεστή, έτσι ώστε νά ξέρει συνειδητά άτό πρίν πώς θά πσίξει τήν κάθε νότα καί νά τήν ελέγχει τήν στιγμή πού τήν παίζει.

Τό γεγονός ότι ή Δόμνα Εύνουχίδου θεωρείται άπό τίς πιό τολαντούχες καί σημαντικές πιανίστες, πέρα άπό τά έλληνικά σύνορα, πρέπει νά πείθει ότι ή παραπάνω άποψή της είναι όρθή καί άποτελεί ένα είδος υποθήκης.

ομιλος Ελλάδας, αποφοίτησε. Ενα άλλο φιλμ προβλήθηκε στήν Νέα Ζηλανδία καί είχε τόν τίτλο «Ο σωτηλός». Η υπόθεση τού φίλμ αύτού θασίζεται σέ ένα μύθο της Πολυνησίας καί έχει γιά βασικούς ήρωες μιά γιγαντιαία λευκή χελώνα της θάλασσας καί ένα άγόρι πού ζεί τόν περισσότερο καιρό στό θυθό της θάλασσας. Ετσι ή ταινία θυμίζει ένα «παιδί της ζούγκλας» κάτω άπό τήν έπιφάνεια της θάλασσας.

Εντυπωσίασαν τό είδικό έφφέ της ταινίας τού Κάστλ «Ο τελευταίος μαχητής τών άστρων» πού άπατελεί ένα είδος χιουμοριστικής άπόδοσης τού «Πόλεμου τών άστρων». Τό θραβείο σκηνοθεσίας δόθηκε στόν Κάρλς Σένκελ γιό τήν ταινία του «Εξω άπό τήν τόξη», πού όφηγείται τήν ίστορία τεσσάρων άνθρώπων πού παγιδεύονται γιά μεγάλα διάτημα σέ ένα άσανσέρ καί σιγά - σιγά άποκτούν τόσεις σύτοκτονίας ή έπίθεσης. Τέλος μία άπό τίς πιό ένδιαφέρουσες ταινίες ήταν ή «Παρόρμηση» τού Γκράχαμ Μπέηκερ, πού δείχνει τήν ίστορία μιάς μικρής άμερικανικής πόλης πού σιγά σιγά γίνεται άστοθής, μέ άπατέλεσμα ό πληθυσμός νά φτόσει στήν ύστερία καί στή θία.

Τό ἑλληνικό διήγημα

ΔΥΟ ΧΕΡΙΑ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ

Τοῦ Σπύρου Πλασκοβίτη

ΑΠΟ ΤΗ μαιευτική κλινική «Εύαγγελίστρια» τό είχαν έπισημάνει τό παράθυρο -πέμπτο στή σειρά στόν όπάνω όροφο τού κτιρίου... Τεράστιο κτίριο καθώς ήταν, παλαιϊκό καί κακοΐσκιωτο, έπιανε όλάκερο τό άντικρινό τετράγωνο, ένώ οί άνθρωποί του, τά τζίπ, οί συρματόπλεχτες κλούθες τους, τ' άσυρματοφόρα αύτοκίνητά τους ,κυριαρχούσαν τριγύρω σέ μιά άχτίνα ώς πεντακόσια μέτρα στήν καρδιά τής συνοικίας τών «Εξαρχείων».

Είχαν συστήσει στή διεύθυνση τής κλινικής -κι αύτή τό σύστησε μέ τάν τρόπο της στό προσωπικό- νά είναι όλοι τους «διακριτικοί» ν' άποφεύγουν τά θλέμματα, τίς περιέργειες ή τίποτα νοήματα, κσί πρόπάντων νά κρατάνε τό στόμα τους κλειστό, άν δέν ήθελαν νά τούς άφαιρεθεί ή άδεια λειτουργίας. Μά, όπως νά τό κάνεις, τό πέμπτο -ΐδιαίτερα αύτά τό πέμπτο παράθυρο άντίκρυ, πάνω στή μαυροκίτρινη πέτρα τής πρόσοψης- θέλοντας καί μή θέλοντας, τραθούσε τήν προσοχή τους στήν «Εύαγγελίστρια». Δέν έφταιγε μόνο τό κάγκελο, ούτε πού τά μισά του άνοιγμα φαινόταν φραγμένα μέ χαρτόνι. Μιά παρουσία, μιά άμίλητη ψυχή μάντευαν νά στέκει άδιάκοπα πίσω του... Σάν έγερνε ό ήλιος κι άναθε άπό μέσα κάποιο ισχνό φώς, ένας άνθρώπινος ίσκιος -κομματιασμένος άπ' τό κάγκελο σέ φέτες παραλληλόγραμμες, μά πού δέν έπαυε νά είναι ό Ενας, ά έπίμονος Ενας, ό διαφορετικός, έκεί στά θάθος, άπ' όλα τ' άλλα παράθυρα- έμοιαζε άργά νά μετακινείται...

Ιούλιος μήνος κι οί νοσοκόμες έσπαζαν στή δουλειά έχοντας θέθαια πάντα στό νού τους τίς «οδστάσεις», άλλά καί χωρίς νά προλαθαίνουν νά τίς καλοσκεφτούν, μιά πού ή κούρσσή τους διπλασιαζόταν μέ τίς ζέστες, γιατί είναι γνωστό τό πόσο σύξαίνουν τά καλοκαίρι τά γεννοθολήματα, τό πώς γιομίζουν οί κάμαρες κι οί θεράντες μ' έπισκέπτες κι οί μπαλκονόπορτες, τέντα στόν άέρα, χτυποθροντούσαν κοθρεφτίζοντας θάζα λουλουδιών καί δίσκους μέ κορδέλες.

Ισα πού θ' άναθε πάλι, έκεί στό «πέμπτο», τό άσθενικό λαμπιόνι τού ήλεχτρικού, ά έκνευρισμός μέ τίς έτοιμάγεννες καί τίς λεχώνες χειροτέρευε. Ο άνθρώπινος όργανισμός άδυνατίζει τή νύχτα, όσοιπόεφόρουν θ' άρχίσουν τώρα νά ύποφέρουν περισσότερο. Ετσι λοιπόν όλα τά κουδούνια θά έπιονον ξαφνικά νά χτυπάνε, τά μωρά νά τοιρίζουν στίς κούνιες τους κι ή χαντρή προϊσταμένη θά 'θρισκε τήν ώρα νά φωνάζει όλες τίς παραγγελιές της μαζί: νά έτοιμαστεί τό χειρουργείο, νά παραλάθουν ίματισμό, άλλσγές στά έξι, στά δεκατέοοερα, στό έφτά, αίμα γιά μετάγγιση στά είκοσι ένα...

Δέν είχον καιρό νά χάνουν οί νοσοκόμες γιά ν' άνεθοκατεθάζουν τά ρολδ στίς μπαλκονόπορτες. Τούτες τίς δουλειές λοιπόν τίς έκαναν στ' άνοιχτά, άπως μπορούσαν, άντίκρυ στό μαυροκίτρινο τοίχο μέ τή σημαδιακή του σιωπή. Σχεδόν θάναυσα στή θιασύνη τους άλλαζαν τά σεντόνια τών κρεθατιών, τ' όσπρόρουχα στίς λεχώνες, τίς άνασκέλωναν καί τραθούσαν έξω άπ' τίς νυχτικές τά θαριά τους στήθη γιά τό θηλσσμό. Κι ήταν καί μιά έπαρχιωτοπούλα σιδερώτρια -αύτή πού δούλευε όλη τήν ήμέρα στό ίσόγειο χαμένη στούς ύδρατμούς- πού μέ τό τέλος τής δουλειάς άφηνε τήν πλεξούδα της νά γλιστρήσει άπ' τό σκουφί· της κι έκείνη μαύριζε δυνατά στή γυαλάδα τής ριπολίνσς τού τοίχου, όπου άκόμα έτρεχαν τά δάκρυα τού άτμού. Τήν «Επαγγελματική της μόρφωση» θά τήν είχαν ίσως φροντίσει στ' όρφανοτροφείο πού μεγάλωσε, κι άπό έκεί θά τήν είχαν στείλει έδώ φρεσκοθγαλμένη, άφού τή μάθανε ν' άγαπάει τά πανικά της, νά λέει τσχτικά τίς προσευχές της καί νά φυλάει καλοκουμπωμένο τό κορμί της στήν άσπρη μπλούζα. Κάθε τέτοιαν ώρα ή κοπέλα θά τοχτοποιούσε έτσι σέ στοίβους τά ζεστά άκόμα άπ' τό σίδερο άσπρόρουχα. Μά τό σπουδαίο ήταν πώς, πρίν τά ταχτοποιήσει στά ράφια, φαινόταν νά ξεχνιέται καί νό τά χαϊδεύει άτέλειωτες στιγμές κάθε θράδυ.

⁂

ΑΤΕΛΕΙΩΤΕΣ στιγμές... Πώς νά τό ήξερε, πώς νά τό μάθαινε ή μικρή -άλλά μήτως καί τής τά είχε σφυρίξει ό άγγελος πού κατοικούσε μέσα της, ό έπαρχιώτης άγγελος τών ύδρατμών- τό τί ύπηρεσία πρόσφερνε στόν άγνωστο τού άπέναντι τοίχου μ' έκείνο της τό χάδι στ' άσπρόρουχα!

Μιά άνείπωτη γλύκα μεταδινόταν στό φυλακισμένο κορμί... Εσερνε τό άχυρόστρωμά του δίπλα, χσμηλά στό παράθυρο, άγγιχτό στήν άκάλυπτη λουρίδα τού κάγκελου... Τήν παρστηρούσε τή μικρή σιδερώτρια, τά παρατηρούσε όλα άθέστος άπό τήν άκάλυπτη λουρίδα. Καί τήν εύγνωμονούσε γιά τό χάδι της. Τούς εύγνωμονούσε όλους γιά τό κομμάτι τής ζωής πού κοτάφερνε νά τού πετάει κάθε θράδυ ή «Εύαγγελίστρια» κι αύτός νά τ' άρπάζει σάν πεινασμένος άπ' τούς φύλακές του.

...«Κολά, έσάς ποιός σάς πείραξε. Γιατί νά στραφείτε έναντίον μας; Είσαστε ένας άνθρωπος φτασμένος, χωρίς προηγούμενα μέ τήν κοινωνία. Τί θέλατε ν' άνακστωθείτε! Ας είναι, δέν πειράζει. Αύριο ... αύριο μπορεί νά θυμηθείτε καλύτερα. Γυρίστε τώρα στό κελί σας»...

Η άνάκριση κόπηκε γιά δέκατη φορά. Δέ ρωτούσαν σχεδόν τίποτα, κάτι ύπονοούμενα μονάχα. Τόν περίμεναν, τόν άφηναν νά μιλήσει μόνος του. Κι ύστερα προσχηματίζονταν τάχα μιάν άπασχόληση πού τούς ύποχρέωνε νά διακόψουν. Αλλά τόν ξαναφώναζαν σέ μισή ώρα ή τόν παρατούσαν άρθιο σέ κάποια γραφείο, ώσπου νά ξαναγυρίσαουν τά μεσημέρι... «Λοιπόν;»... Κι αύτό γινόταν μέρες. «Πάρτε τον! Μά δέ σάς συμβουλεύουμε νά μάς κάνετε νά χάσουμε τήν ύπομονή μας»...

Μέ άλλους τήν είχα χάσει. Σέ κάποιες άουνήθιστες ώρες κάπου ά τροχάς δούλευε. Υπήρχαν άναστεναγοί, κούφιοι κρότοι πού άνέθαινον πότε πότε στή συνείδηση τού κροτούμενου μέσα άπό τό λήθαργο τής άπομάνωσής του. Ξημερώνοντας, έξαφνα ή στριγκλιά! Τινάχτηκε... «Γυναίκα πού ξεγεννάει τάχα στήν «Εύαγγελίστριο» ή ... Δέν ήταν θέβαιος. «Ισως γι' αύτό έπιτρέψανε άπέναντι τά μαιευτήριο», ύποψιάστηκε. Η σκοτεινή μέρα ξσναπέρασε άπό πάνω του κι ήρθε πάλι τό θράδυ: Γιοτί τάν πήρε τόσο στά σοβαρά τάν κόσμο; Μέ λίγη έξυπνάδα, λίγο σωστό ένστιχτο, θά μπορούσε νά τούς ξεφύγει. Ολα είναι άπλούστερα άπ' ό,τι συνήθισε νά τά θλέπει... Εσυρε πάλι τό στρώμα του κοντά στό παράθυρο: Ναί, άπλούστερα...

Κι ή μικρή σιδερώτρια δέν έλεγε νά τελειώσει τά σεντόνια της. Απ' τή μιά στήν άλλη άκρη τους ή παλάμη της τά περνούσε καί τά ξαναπερνούσε, όπως πσσπατεύει κανένας τό διπλωμένο άνειρά του. Εκανε ζέστη, τά κουδούνια τής κλινικής, όσα προχωρούσε ή νύχτα, άραίωναν. Σθήστηκε καί τά φώς στό οιδερωτήριο, οί θόρυθοι άποσύρονταν άπό τούς δρόμους τής συνοικίας. Μιά ξεχασμένη, μιά γριά πιπεριά άπόμεινε νά ζητιανεύει στή γωνιά γέρνοντας τά κλαριά της στούς τελευταίους περαστικούς.

Προσπάθησε νά κλείσει τό θλέφαρα. Κι άξαφνα πάλι ά θαθύς, μακράσυρτος άνασταναγμάς... Οχι, όχι, θέν ήταν πού έχασαν τήν ύπαμονή τους. Οχι, αύτό τώρα ήταν άπ' τά χειρουργείο - ήταν οί σπασμοί μιάς άγνωστης μήτρας, πού άρχιζε νά στέλνει άπά τά χειρουργεία τής «Εύογγελίστριας» τό σήμα της.

⁂

ΕΦΤΑΝΕ μεσημέρι καί δέν μπορούσε άκόμα νά λευτερωθεί. Καί δέν ήταν καμιά πρωτάρα, είχε γεννήσει άλλα δυό παιδιά - κόντευε τά σαράντα. Στήν άρχή δέν τό πίστεψε, δέν πήγε καθόλου τό μυαλό της στήν έγκυμοσύνη. Υστερα άπό δέκα χρόνια προφύλαξη καί φόβους μετά τό δεύτερο παιδί, αύτή κι ό άντρας της λογάριαζαν πώς είχε περάσει πιά ό καιρός τους κι είχαν γλιτώσει τόν κίνδυνο.

Σάν άπό κοινή συνεννόηση κάποτε άφέθηκαν στήν ξεθυμασμένη όρμή τους κάνοντας έξω νού, άφού στό μεταξύ είχανε ζήσει τόσον πολύν καιρό μιά τόσα σιχαμένη κατάσταση. Μά, δολερός έχθρός τους ή φύση, είχε στήσει τό καρτέρι της... Σκύψανε τό κεφάλι, πιόσανε νά μετρούν τούς μήνες καί τά τετραγωνικά, τού άθολου σπιτιού. Η δωδεκάχρονη Μάρα, ή πρώτη τους θυγατέρα, τά 'δειξε άμέσως πώς δύσκολα θά χωρούσον έκεί μέσα. Οσο φούσκωνε ή κοιλιά τής μάνας έκείνης τό μότι άγρίευε. Τίνοζε άπό τή μιά στήν άλλη μπάντα τά μαλλιά της, έκανε όλο κάτι άπρόσεχτα σκουντήματα, κάτι ύστερικά γέλια όταν περνούσε άπό δίπλα, σκλήριζε άσταμάτητα τά τραγούδια τής έποχής σφεντονίζοντας τήν κακιά φωνή της πάνω στούς τοίχους, πού ή μικρή μεταξύ τους άπάσταση τούς καταντούσε σωστά τύμπανο.

Καί τό χειρότερο· ά μισθός του... Στήν ήλικία του είχε έξαντλήσει τίς πιθανάτητες τού λαγιστή μιάς ίδιωτικής έπιχείρησης. Ηταν άμως στρωτός άνθρωπος ά άντρας της, χωρίς ίδιοτροπίες, χωρίς στενοχώριες, μέ τό μικρό κι άκόμα άσυνήθιστα ροδαλό γιά τά χρόνια του πρόσωπο, μέ τό νοικοκυρεμένα μυαλό καί τ' άσκίαστα μάτια του, πού λές κι άντιφέγγιζαν άλο τό δράμο τής ζωής τους - δύο ίσιες, παράλληλες γραμμές ώς τό τέρμα, καθώς οί χαρσκιές στά λογιστικά του θιθλία. Από τήν πρώτη στιγμή πού κοίταξε τά μάτια του τό ήξερε ποιά ζωή θά έκανε μαζί τους καί τή δέχτηκε. Πσράπονο δέν τού είχε. Χόρτασαν μαζί, μεσημέρι θράδυ, τό ζεστό πιάτο, τόν ύπνο τού χειμωνιάτικου κρεθατιού, τό σωστά ρεγουλάρισμα τών άδέων του, ποϋ έδινε ρυθμά στίς δικές της άρμόνες. Ο άργανισμός της προσαρμόστηκε, όχι γρήγορα στ' άλήθεια -ώστόοο προσαρμόστηκε- στήν άθίαστη φυσικάτητα τού λογιστή. Δέν τόν έρωτεύτηκε, ούτε πρίν, ούτε μετά τό γάμο τους. Δέ θυμόταν καμιά φορά νά ένιωσε άπά δική της διάθεση έρεθισμά γιά τό κορμί του. Αγνοούσε μάλιστα άν έπιτρεπόταν νά συμθαίνει κάτι τέτοιο στίς άμαλές, τίς νοικοκυρές γυναίκες, άπως οί πιά πολλές άπ' τίς γνωστές της - γυναίκες ύπαλλήλων καί μικρέμπορων, πού άπλωναν κάθε πρωί τά ρούχα τους, πιτζάμες τών άντρών τους καί γυαλιστερές νάιλον νυχτικές, στάν ήλιο. Μά, εύαυνείδητη κι έμπειρη πιά μέ τόν καιρά στά ράλο τής συζύγου, τό ήξερε πώς δέν έτυχε ποτέ περίσταση πού νά τόν άφησε νά καταλόθει τήν άδιαφορία της. Κι έπειτα, ήτον πάντα της άδιάφορη;

Οχι όλες τίς φορές, άχι ώς τό τέλος... Συχνά μέσα στά ίδρωμένα ακοτάδια τής κρεθατοκάμαρας ή... ιερή μανία τού λογιστή ν' άποκρυπτογραφήσει τή σάρκα της τή διασκέδαζε. Η γνώριμη άρσενική θύελλα έσθηνε σύντομα, όφανισμένη άπό τή γελοία θιασύνη της, έχοντας καταθροχθίσει τούς νευρικούς σπασμούς τού ίδιου τού δικού της μηχανισμού. Κι ένώ έκείνος ξαναγινόταν τό κουρασμένο άρνί τού χτές, τού αύριο, μέ τό άνυποψίαστο θλέμμα, έκείνη ένιωθε ξαφνικά πάσα φάρδαινε, πόσο άπλωνόταν καί πήγαινε πέρα άπά τούτο τό κρεθάτι τό άνίκητο σώμα της. Μιά παράξενη, άκαθόριστη δόξα τήν περίμενε κάθε τέτοιο πρωί στάν ήλιο τού μπαλκανιού της. Μέ τίς πιτζάμες, τίς νάιλον νυχτικές στό χέρι προθαίνοντας.

Γέννησε τά παιδιά της εύκολα, τά καθένα σέ λίγες ώρες. Σάν έρχόταν ή στιγμή, οί γερές λαγόνες της τίναζαν μέ συγκλονιστική δύναμη τόν καρπό άπό τά σπλάχνα της, χωρίς καλά - καλά νά τήν προφταίνουν οί πόνοι. Τώρα αύτό τό άξήγητο μαρτύριο θαστούσε δύο μέρες καί τρείς νύχτες. Είχανε πέσει άπάνω της οί γιστροί. Μάλαζαν τήν τεράστια, όπως τής φαινόταν, κοιλιά της, πού κολυμπούσε μέσα σέ λιπορά ίδρώτα. Τήν ψαλιδίζαν οί διαγώνιες άστραπές τών γυαλιών τους, καθώς συγκρούοντσν μέ τά φώτα τού χειρουργείου, τή δόγκωναν ύπουλα οί ένέσεις. Χτυπιότσν στό μουσαμά τού κρεθατιού, παρακαλούσε, τούς έθριζε. Τήν έστησαν καθιστή μέ τή θία, δίπλωσαν τό πόδια της καί ξανάειδε τότε τήν άπαίσια κοιλιά της νά τής κλωτσά τά γόνατα. «Αέρα!» φώναζε. «Τό παράθυρο...! Το παράθυρο...».

Ξαφνικά όλοι, όλα σταμάτησαν, δέν πονούσε πιά. Η νοοοκάμα όνοιξε μηχανικά τό τζάμι. Κι ένώ ώς έκείνη τή στιγμή μισούσε όσους καί ό,τι θρισκόταν γύρω της, ένώ μιά έκδικητική λύσσα τής έσφιγγε τά σαγόνια, μονομιάς ή άκινησία τους, ή σιωπή, τους τήν έκανε νά παγώσει. Θά πέθαινε... Ναί, τό κατάλαθε λοιπόν, θά πέθαινε! Κάτι είχε σκαλώσει, κάτι δέν πήγε καλά άπ' τήν άρχή. Η έγκυμοσύνη της δέν ήταν όπως οί προηγούμενες. Ενα σωρό ένοχλήσεις τήν είχαν ταλαιπωρήσει, ένα αίσθημα άσφυξίας καί μαζί ή άδιάκοπη, έντονη άηδία –μέρες καί μήνες τώρα– μιά άηδία, πού λές καί δέν ήταν τού στομαχιού, παρά έθγαινε άπ' τήν καρδιά, άπ' όλη της τήν ύπαρξη. Δέν τά ήθελε τό παιδί, καί τώρα, νά, θά πέθαινε... Από άγανάκτηση, άπό τή σιχαμάρα, πού είχε μέ τόν καιρό φουσκώσει μέσα της σάν τό προζύμι, άπό τά έκνευριστικά τραγούδια καί τά καμώματα τής Μάρας, άπό τή «φυσικότητα» τού άντρα της τού λαγιστή...

⁂

Ο ΚΟΣΜΟΣ είναι άπλάς. Μ' σύτός δέν είχε μέτρο στή ζωή τσυ, πίστεψε τά θιθλία περισσότερο άπ' τόν ήλιο καί τά ζεστό θράδυ κοντά σέ μιά γυναίκα, σ' ένα παιδί... Αν καί γενικά άνθρωπος πού δέν έδειχνε στσύς τρίτους νά τόν θασανίζουν προθλήματα, άπόμεινε άδιόρθωτα ερωτευμένος μέ τά διαθάσματα τής πρώτης του νιότης.

Ο κόσμος δέν ήταν τάχα αύτά τό καθημερινό ποδοπάτημα πού άντίκριζε έμπρός του· τούτος ήταν ένας προσωρινός, ένας φθαρτός κόσμος, έκρυθε μέσα του τό σπόρο μιάς καινσύργιας γέννας –κότι ξαφνικά θαυμάσιο κάπου... κάποτε θά 'πρεπε νά τόν περιμένει! Καί σ' όλα του τά χρόνια, στίς καλύτερες καί στίς πιό ξεφότερες ώρες του, αύτός πάντα περίμενε. Η ύπαρξή του ή ίδια έμοιαζε μιά πρακτοιμασία, λές κι ήταν άκόμα φοιτητής καί τού χρειαζόταν νά μάθει πώς θά ζήσει αύριο, πώς θά ύπερασπιστεί τίς ώραίες, άγνωστες μέρες πού έρχονταν... Γι' αύτό καί δέ φανταζόταν τή σύλληψή του. Δέν είχε πράξει τίποτα έπικίνδυνο γιά κανέναν, τίποτα τό έξαιρετικό δηλαδή πού νά δικαιολογεί μιά σύλληψη, έκτάς άπά τή φυσιολογική άντίδρασή του στά γεγονότα...

–Καλά, έσάς ποιός σάς πείραξε, γιατί νά στραφείτε έναντίον μας;

–Μά πείραξαν τά θιθλία μου.

–Τά θιθλία σας; Πάτε νά μάς παραστήσετε τάν τρελό;... Εμείς, νά ξέρετε, έδώ δουλεύουμε μέ τετράγωνη λογική. ,

«Ισως γι' αύτό ή τρέλα νά είναι ή μάνη νομιμότητα», σκέφτηκε. Συμπλήρωνε κοντά είκοσι μέρες στήν άπομόνωση. Πόσα χρονό ήταν; Πρώτη φορά τόν άπασχολούσε ή ήλικία του. Νά είχαν έκείνοι λοιπάν δίκιο; Ξεπερνούσε τά πενήντα, ώς πότε θά περίμενε, τί; Ο κόσμος είναι άπλάς, είναι άπλαύστερος άπ' ά,τι τάν φαντάστηκε. Ο κόσμος εί' αύτός κι όχι άλλος –κατά θάθος ένας κόσμος φρόνιμος... Σέ τούτο τάν κόσμο δέ μεγάλωσε κι ά ίδιος, μ' αύτόν δέν έζησε, μέσα α' αύτάν δέν «περίμενε»; Καί χόρτσινε τό ζεστό του πιάτο, μεσημέρι θράδυ, τόν ύπνο τού χειμωνιάτικου κρεθατιού... «Είσαστε ένας άνθρωπος φτασμένος, χωρίς προηγούμενα μέ τήν κοινωνία. Τί θέλατε ν' άνακατωθείτε»;

Αηδία! Εζησε ώς τά πενήντα του μέ τήν άηδία καί τή συγκατάθαση, μά έζησε. Αύτάς ά κόσμος δέ γεννάει, ήδονίζεται μά δέν μπορεί νά γεννήσει... Είκσσι μέρες στήν άπομάνωση. Δέ τού ζητούν τίποτα, περιμένουν νά «σπάσει», νά μιλήσει μάνος του, νά 'ρθεί στήν αύτογνωσία. Εφτσσε ή ώρα νά τά καταλόθει πώς άδικο δέν είχε μέτρο στή ζωή του. Ε, όχι, έτσι άπλώς τά φαντάστηκε άτι δέν είχε μέτρο... Εδώ μέσα τώρα όλα σέ λίγο θά πάγωναν, θά πέθαινε άριστικά κι ή φαντασία του γιά τόν κόσμο –τό «άλλοθί» του δηλαδή... Κρύωνε κιάλας, ένιωθε τίς παλάμες του νά παγώνουν.

Πλησίσσε στό κάγκελο κι έθγαλε τά χέρια στάν ήλιο, ήταν καυτά τό σίδερα καί τόν εύχαριστούσε τό σφίξιμά τους. Δέ λύγιζαν. «Μή λυγίζεις κι έσύ!» είπε μέσα του.

«Γιά τό Θεό!» τής φώναξαν οί γιστροί. «Μή χαλαρώνετε!». Σπρώξανε έμπρός της ένα είδος σωλήνα, σάν μονόζυγο τής γυμναστικής. «Κρατηθείτε άπ' έδώ. Ελξη γρήγορα, πιό γρήγορα!».

Τής ήρθε νά φτύσει καί νά γελάσει. Δέν τήν ένδιέφερε πιά τίποτα, ήξερε πώς θά πεθάνει. Τέντωσε τά μάτια κατά τό άνοιχτό παράθυρο τού χειρουργείου, ένώ έκείνοι τής άρπαξαν τά μπράτσα σάν μανιακοί. Ο ήλιος, ά καλοκαιρινός ήλιος φώτιζε τυφλωτικά τόν άπέναντι τοίχο. Μερικά γυμνωμένα τούθλα καί σκασίματα στόν παμπάλσιο σοθά του, έκείνες αί άθλιες γρίλιες, τά σταυρωτά κάγκελα στάν άπάνω όροφο άριστερά... Κάθε λεπτομέρεια τής έπιφάνειας έπαιρνε μιάν άτίθανη μεγέθυνση στά χαμένο της θλέμμα, σάμπως νά ήταν άνωμαλίες τής γής.

Καί τάτε πρόθαλαν άξαφνα δύο χέρια, δύο άντρικά χέρια. Βγήκαν άπό τά άγνωστο έσωτερικά ώς έξω στόν ήλιο τού τοίχου, κι άδραξαν έκεί τά κάγκελα μέ τέτοιαν όρμή, πού θά 'λεγες γύρευαν νά τά ξεκαρφώσουν μέ τή δύναμή τους. Ομως άπόμειναν σάν άγκιστρωμένα στή σχάρα καί τά 'δερνε ά ήλιος, τά φώς...

«Αδράνεια», άκουσε νά τό ψιθυρίζουν. Θά πέθαινε, θά χώνευε έτσι γιά πάντα μέσα σ' αύτά τό σκληρά ήλιο τού τοίχου άπέναντι... Καλοκαίρι, ό ίδρώτας, ή κόλαση...

–Κλείστε τό παράθυρο! νευρίσασε ό γιατρός. Δέν είναι δουλειές νά γίνονται μπροστά σέ κρατητήρια.

Εκείνη άσταύεαξε.

–Αχ, μή... Αφήστε τό παράθυρο... Αφήστε το!

Η όδελφή κοντοστάθηκε.

Καί τά φυλακισμένα χέρια μεγάλωναν... μεγάλωναν... τήν πλησίσζαν... Σφίγγανε όλοένα τόν ήλιο, τήν έξοδο... Ηταν τό πιό σωστά, τά πιό τέλεια, τά πιά έρωτικά χέρια πσύ άντίκρισε ποτέ της! Καί τήν προσκαλούσαν, τή φώναζαν...

Μ' ένα τίναγμα στό κορμί της όρθώθηκε. Αρπαξε σάν τρελή τό σωλήνα ταύ μονόζυγου. Σύρθηκε, χτυπήθηκε πάνω του. Από τά θάθη τού είναι της ή κραυγή τού πόνου πλημμύρισε τώρα τό λαρύγγι της, χύθηκε θριαμθευτικά στό χειρουργείο, πήδηξε έξω στά δρόμο καί στό κρατητήριο. Κόμποσα λεφτά κατόπι πάλευαν άκόμα οί νοσοκόμες γιά τίς εξγαντζώσουν τά δάχτυλα άπό τό σπασμά τής λευτεριάς.

–Εντάξει! άνάσανε ό γιατρός. Κλείστε τώρα τό τζάμι.